

A CITI SINGUR(Ă) SAU ÎMPREUNĂ CU CINEVA?

Ivan PILCHIN,
redactor-șef

Întrebarea din acest titlu poate fi ușor reformulată prin schimbarea verbului „a citi” cu, de exemplu, verbele „a trăi”, „a juca”, „a crea”, „a călători”, „a se bucura” etc. În toate cazurile, răspunsul va fi determinat de felul în care înțelegem legătura dintre solitudine (necesară sau opțională) și comuniune umană, pentru ca aceste procese (lectura, traiul, jocul, creația, călătoria, bucuria etc.) să aibă sens și finalitate.

Una dintre cele mai cunoscute formule care justifică însingurarea în scopul lecturii este cea pe care o întâlnim într-un preambul la romanul *Numele trandafirului* de Umberto Eco: „In omnibus requiem quaesivi, et nusquam inveni nisi in angulo cum libro” („În toate lucrurile am căutat liniștea și n-am găsit-o decât retras într-un colț cu o carte”). Pentru prima dată, aceste cuvinte au apărut pe un tablou vechi care, așa cum se presupune, îl reprezenta pe Fericitul Thomas a Kempis, autor al celebrei cărți *Imitatio Christi*. În consecință, o îndelungată tradiție de receptare a operei lui Thomas a Kempis a asociat această formulă nu doar cu viața sa de intelectual medieval, ci și cu un obicei specific uman de a se retrage, din când în când, în universul salvator al lecturii. Echilibrul interior, recăpătat „într-un colț cu o carte”, se opune aici unui dezechilibru din jurul omului sau unei neliniști deprimente din interiorul său. Lectura, în acest sens, capătă valoarea unei meditații sau reculegeri, a unui dialog cu propriul sine sau cu textul din carte, ce ajută să-ți păstrezi integritatea, să-ți consolidezi rezistența mintală sau să-ți confirmi orientarea valorică într-o lume agitată. Și nu este aici neapărat vorba despre a-ți crea din lumea cărților un „turn de fildeș” confortabil, ci, mai degrabă, de menținerea unei culturi sau arte individuale a lecturii solitare, în care concentrarea activă și însușirea analitică a ideilor devine

instrumentul principal al dezvoltării noastre intelectuale. Aceasta, la rândul său, nu ne izolează de lume, ci, dimpotrivă, face relația noastră cu ea mai conștientă, mai asumată, mai înțeleaptă, mai activă și mai responsabilă.

Tradiția de a citi împreună sau pentru cineva poate fi atestată atât în culturile antice, cât și în culturile modernă și contemporană. Este cunoscut faptul că Herodot, de exemplu, citea fragmentele din *Istoriile* sale în fața publicului atenian. Lectura în voce a textelor sacre face parte din serviciul religios al mai multor confesiuni ale lumii. De asemenea, dictarea, lectura expresivă și comentariul instantaneu al celor citite în comun fac parte din cultura educațională, larg răspândită din cele mai vechi timpuri și practică și astăzi.

Din anul 2010, în prima zi de miercuri a lunii februarie este marcată Ziua Internațională a Cititului Împreună (World Read Aloud Day), inițiată de organizația nonprofit LitWorld, fondată în 2007 la New York, pentru a combate analfabetismul în întreaga lume, pentru a consolida comunitățile prin „puterea poveștilor” și pentru a promova bucuria, frumusețea și beneficiile lecturii prin „provocarea participanților să ia o carte, să găsească un public și să citească cu voce!”

Cultura cluburilor de lectură, care face parte din procesul actual al evoluției lecturilor comunitare în bibliotecile publice sau în afara lor, contribuie și ea la dezvoltarea dialogului intelectual și afectiv, la un schimb și circuit al ideilor, emoțiilor, reprezentărilor individuale și cele comune. Învățarea și devenirea existențială prin lectură se clădește, în acest caz, pe o bază solidă a interconectării umane, a prieteniei și a colegialității.

A citi solitar sau împreună cu cineva rămâne deci una dintre opțiunile celor care se apropie de carte. Una care ține de resorturile individuale și foarte intime ale fiecărui cititor. Cert este însă că, indiferent de opțiune, lectura este un proces prin excelență dialogal, neutralizând senzația de solitudine și izolare prin conectarea la cineva sau ceva care vine din interiorul cărții și interacționează cu mintea cititorului. Cărțile bune, astfel, fiind cele mai fidele prietene, ne vor susține și vor fi alături de noi oricât timp vom avea nevoie de ele.